

وحدت اسلامی از منظر آیات و روایات و نقش جامعه المصطفی در توسعه آن

علی اختر هندی^۱

چکیده

این مقاله با رویکرد توصیفی تحلیلی می‌کوشد تا جایگاه المصطفی(ص) را در سراسر جهان شناسایی کند. مسئله وحدت در جامعه المصطفی(ص) که یکی از مهم‌ترین مراکز علوم آل محمد(ص) است از مؤثرترین مباحث نزد همه اساتید و طلاب المصطفی به شمار می‌رود. این نوشتار که قصد دارد به بررسی « وحدت اسلامی از منظر آیات و روایات و نقش جامعه المصطفی در توسعه آن» بپردازد، که در هر کدام از آنها جنبه‌هایی از وحدت در جامعه المصطفی مورد بحث قرار گرفته است:

در مبحث اول به مفهوم شناسی وحدت و معنای تقریب مذاهب پرداخته شده است. و وحدت از دیدگاه‌های مختلف، تعاریف گوناگونی دارد سپس وحدت اسلامی از منظر آیات و روایات مورد بررسی قرار گرفته که هر کدام را با اختصار توضیح دادیم.

در مبحث دوم به بررسی محور اساسی فعالیت‌های جامعه المصطفی در زمینه گسترش وحدت اسلامی که در سه بخش آموزشی، پژوهشی و فرهنگی تربیتی به صورت اجمالی پرداخته شده است. در بخش آموزشی مباحثی چون رشته‌های المصطفی و واحد‌های المصطفی برای طلاب غیر ایرانی بیان شده تا اینکه آنان با قوانین و ادبیات عربی و فارسی آشنا شوند و در کنار آن با تشکیل دادن واحد‌گرگان برای برادران اهل تسنن که موجب وحدت بین مسلمین می‌باشد تحقیق را ادامه دادیم.

و در بخش پژوهشی مباحثی چون برگزاری جشنواره شیخ طوسی، جشنواره‌ها، نشریات علمی، سامانه پژوهشگران، نشست‌های علمی و تدوین آثار و نوشته‌های علمی که فقدان هر کدام از آنها موجب عدم پیشرفت وحدت در جامعه المصطفی و حوزه‌های علمیه خواهد شد.

و در بخش‌های فرهنگی تربیتی فعالیت‌های زیادی در زمینه وحدت انجام می‌گیرد که عبارتند از: اردو، اردوی جهاد سازندگی، برگزاری مراسم، انجمن‌ها و تشکل‌های فرهنگی، جشنواره فرهنگی هنری طوبی و برگزاری المپیاد بین‌المللی قرآن و حدیث که راه‌های درست وحدت در این برنامه‌ها مورد توجه قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: وحدت، تقریب، مذاهب، جامعه المصطفی، تفرقه.

^۱ - دانش پژوه مقطع کارشناسی ارشد کلام اسلامی، مجتمع آموزش عالی اصفهان

مقدمه

حوزه های علوم اسلامی مهم ترین نهاد های اجتماعی هستند که بوسیله وحدت نشأت می گیرد و این وحدت موجب نشاط، آرامش، امید و هماهنگی بین طلاب و جامعه می باشد. چون بی تردید وحدت یکی از موضوعات اساسی و از بزرگ ترین نعمتهای الهی می باشد.

مسئله وحدت حوزوی، یک کار عظیم و ماندگار تاریخی و در عین حال حرکتی تدریجی است و در عصر حاضر ذهن اندیشمندان اسلامی را به خود مشغول نموده است پس آن را نباید با شعارهای اشتباهی و توهین به مذاهب دیگر خدشه دار کنیم.

جامعه المصطفی در سراسر جهان، تاکنون تلاش های خردمندانه ای در راه تقریب امت اسلامی انجام داده است؛ از جمله در قالب آموزشی، پژوهشی، فرهنگی هنری تربیتی، تشکیل انجمن و تشکل های مختلف به خاطر پخش وحدت اسلامی بین مسلمانان، صدها کتاب، مقاله و... در نتیجه به بیشتر مسلمانان کمک زیادی کرده است. همین طور خداوند کریم در قرآن بارها به مسئله وحدت اشاره فرموده است. یکی از آیات در مورد وحدت که تقریباً همگی آشنایی داریم، آیه شریفه « **وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَ تَذْهَبَ رِیْحُكُمْ** » است اسلام از ابتدا به عنوان یک نهاد اجتماعی تلاش کرد تا این موضوع را در میان مردم نهادینه سازی کند.

ضرورت موضوع

امروزه و پس از انقلاب اسلامی ایران، طرح ایده وحدت برای همدلی مسلمانان، وحدت و یکپارچگی آنان، از ضروریات جهان اسلام و مهم ترین استراتژی برای مقابله با استکبار جهانی است. که بنیان گذار این مساله رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی رحمه الله بود که شدیداً استکبار جهانی و سکولاریسم را به چالش کشید- ایده وحدت به عنوان یک استراتژی همواره موضوعی بکر و تازه می باشد.

وحدت از منظر آیات و روایات و نقش جامعه المصطفی در توسعه آن از جمله موضوعاتی است که به پایداری دین و اتحاد مسلمین کمک فراوانی می کند و آنان را از سقوط و انحطاط می رهاند. نقش جامعه المصطفی در توسعه مرز وحدت، این امکان را فراهم می کند که طلاب جامعه المصطفی چه در داخل کشور و چه در خارج از کشور ایران در هر زمان در مقابل موانع وحدت و آسیب ها ایستادگی کنند و با انحرافات دشمن مبارزه کنند تا اینکه دین محمدی (ص) را زنده تر و پویاتر از هر زمان دیگری نگه دارند.

پیشینه موضوع

در این نوشتار بنده کوشش شده تا اینکه وحدت اسلامی از منظر آیات و روایات و نقش جامعه المصطفی در توسعه آن بصورت اجمالی مورد بررسی قرار گیرد که این موضوع تا بحال به این صورت بررسی نشده است و یا

خیلی کم تحقیق در این زمینه انجام شده است. و البته برای پیشینه تحقیق می توان از مجلات و جزوات و از سایت های جامعه المصطفی کمک گرفت.

روش تحقیق

روشی که در این پژوهش برای تحقیق هدف اصلی به کار برده شده، روش مطالعه اسنادی، فکری، و تحلیلی و استفاده از اظهار نظرهای صاحب نظران فارغ التحصیلان جامعه المصطفی در زمینه وحدت و نیز مقایسه با مدارس و دانشگاه های دیگر در حد توان این تحقیق- و نیز مطالعه محدود توصیفی و میدانی و با استفاده از جزوات و مجلات و سایت های جامعه المصطفی و پاره ای آثار مکتوب مرکز جهانی در این زمینه بوده است.

نوع تحقیق

این تحقیق دارای ابعاد راهبردی (Strategic) کار بردی (Applied) است و در سه سطح توصیفی (Descriptive) فکری (Thinking) و تجویزی (Prescriptive) انجام خواهد شد.

معرفی جامعه المصطفی

جامعه المصطفی العالمية نهادی علمی و بین المللی با هویت حوزوی است که با هدف گسترش علوم اسلامی و ایجاد وحدت بین مسلمین با رویکرد آموزشی، پژوهشی و تربیتی، اهتمام دارد و برای تربیت طلاب غیرایرانی تشکیل شده است.

در ۱۷ فروردین ۱۳۸۷ رهبر معظم آیه الله سید علی خامنه ای ^{زید عزه} در پیامی جامعه المصطفی را به جای مرکز جهانی علوم اسلامی، تأسیس کرد. (شناسان مرکز جهان علوم اسلامی، ص ۶۰) در پیام رهبر معظم سید علی خامنه ای ^{زید عزه} به لزوم همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجمع تقریب و مجمع اهل البیت با این نهاد تازه تأسیس اشاره شده است تا جامعه المصطفی بتواند به رشد و توسعه مراکز علمی در پاسخگویی به نیازمندیهای جهان معاصر برسد.

این نهاد علمی هر ساله مشتاقان بسیاری را از فراسوی مرزهای جغرافیایی در شعب و نمایندگی های جامعه المصطفی العالمیه در جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها جذب و پذیرش می کند و آموزش های متنوع علمی در زمینه علوم اسلامی و... انسانی را با شیوه های نوین، به متقاضیان برادر و خواهر ارائه می دهد.

مفهوم شناسی

۱- معنای وحدت در لغت

واژه وحدت به معنای انفراد، ضد کثرت، یگانه شدن، یکتایی، یگانگی و تنهایی خداوند متعال به کار رفته است. (معین محمد، ۱۳۸۶: ص ۱۷۴۱) اما اندیشمندان اسلامی برای وحدت تعاریف مختلفی ذکر کرده اند که به مهم ترین آنها اشاره خواهد شد:

۱. علامه محمد تقی جعفری، با تقسیم وحدت به مطلق، عارضی، مصلحتی و معقول، وحدت معقول را مناسب دانسته و چنین تعریف می کند:

پیروان مذاهب اسلامی نباید اجتهادات و آرای مذهبی را عین دین کنند و در نتیجه مخالفان را خارج از دین تلقی نمایند. (احمد موثقی، محمد رسول حسینی، ۱۳۸۸: ۲۰)

۲. شیخ محمد ابوزهره، استاد سابق دانشگاه الازهر، وحدت اسلامی را این گونه تعریف کرده است: معنای وحدت در سه امر محقق می شود:

الف) درک همه ما مسلمان باید به آن جا برسد که احساس کنیم همه به حکم اسلام برادر هم دیگر هستیم
ب) وحدت زبانی و اجتماعی بین مسلمانان ایجاد شود به طوری که هر مسلمان چیزی که سبب از بین بردن اسلام می باشد باید جنگ کنند و در راه دفع موانع و عزت مسلمانان هر چه در توان دارند، انفاق می کنند تا جامعه اسلامی بر پایه اصول صحیح اسلام قرار گیرد

ج) از سوی یک کشور اسلامی نباید یا کشور اسلامی دیگر جنگی به هر دلیل آغاز گردد. (ابوزهره، ۱۴۱۷: ۱۱۹)

۳. آیه الله مکارم شیرازی، در تعریف وحدت اسلامی می فرماید:

احترام به عقاید یک دیگر، یعنی ما از آنها تقیه نکنیم و آنها از ما تقیه نکنند و همه به عقاید یک دیگر به دیده احترام نگاه کنیم. تلاش ها و کوشش ها در مسیر اهداف مشترک هماهنگ شود، مثلاً حفظ اسلام، حفظ قرآن، توسعه اسلام در عالم، نجات بیت المقدس از دست یهودی و غیره می باشد. (محمد سعید معزالدین، ۱۳۷۶: ۲۳۸)

۲- معنای وحدت در اصطلاح

شیخ محمد بخار در این اصطلاح می گوید:

«سخن ما از وحدت اسلامی است؛ همان وحدتی که اگر از میان نمی رفت، مسلمانان معنویت خود را از دست نمی دادند و جهان اسلام این چنین تجزیه نمی شد و ظلم، فساد و تباهی جانشین فضیلت، راستی، معنویت و ارزشهای واقعی اسلام نمی گردید و استعمار نمی توانست افکار خود را به مسلمین تحمیل کرده و اسلام راستین را از پیشرفت باز دارد. (علوی مقدم ۱۳۷۷: ۴۹)

۳- وحدت و تقریب

وحدت و تقریب، دو واژه ای است که امروزه بیش از کلمات دیگر در موضوع اتحاد و هم بستگی مسلمانان به کار می رود. اکنون این سؤال مطرح است که بین این دو واژه چه تفاوتی وجود دارد؟
در کلام مصلحان و اندیشمندان اسلامی این دو واژه چند گونه استعمال شده است:
الف) به صورت مترادف و مساوی مثلاً آیه الله واعظ زاده خراسانی، می فرماید:

ما مقصودمان از تقریب و وحدت این است که مذاهب اسلامی به این نتیجه برسند که در آن چه شرط اسلامیت است، اشتراک دارند.

(ب) وحدت به صورت مفهوم عام و تقریب یکی از ابعاد آن؛ برای مثال آیه الله ابراهیم جناتی، استاد فقه مقارن، می فرماید:

وحدت دارای ابعاد گوناگون و مختلفی است و فعلاً منظور ما دو بعد از آنهاست، یکی بعد سیاسی، دیگری بعد علمی و فرهنگی. مقصود از وحدت در بعد سیاسی آن است که مسلمانان از هر قوم و نژاد و ملت و مذهب که باشند، در صف واحد در برابر استکبار و کفر جهانی، هماهنگی خود را به اسم مصالح عالیه اسلام حفظ کنند..

و مقصود از وحدت در بعد علمی و فرهنگی همان تقریب مذاهب اسلامی است.

(ج) واژه تقریب به صورت مفهوم عام و دارای ابعاد گوناگون؛ برای نمونه دکتر شیخ یوسف قرضاوی، می فرماید: تقریب سیاسی از طریق تقریب سیاست ها و مواضع حکام و مردم مسلمان، از تقریب مذاهب بهتر است.

مبانی وحدت از نظر آیات

از نظر قرآن، انسان ها از جنس مذکر و مؤنث آفریده شده اند (حجرات-۱۳) و مردمان، امتی واحد و یگانه بوده اند. (بقره، ۲۱۳) و تمایز رنگ و زبان آنان نه مایه ی امتیاز و نه نشانه برتری است، بلکه نشانه قدرت الهی است (روم، ۲۲) چند گونگی قبیله ای و طایفه ای، راهی برای شناسایی بهتر و همگانهگی و همگرایی است. (حجرات، ۱۳)

قرآن به مساله وحدت می کوشد تا همه انسان ها را در یک جامعه جهانی زندگی کند پس این مورد تأکید و تأیید اسلام و قرآن است. و تفاوت رنگ و زبان انسان مایه امتیاز و برتری نیست، به همین سبب ما وحدت را در نگاه قرآن کریم بررسی خواهیم کرد:

الف) وحدت، استوار ساختن نقاط هم بستگی

این شیوه اصیل قرآنی نه تنها میان مسلمانان بلکه میان کسانی که نزدیک ترین ادیان آسمانی را برگزیده اند و اهل کتاب به شمار می آیند، دیده می شود. آن جا که خداوند متعال می فرماید: «قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئاً وَ لَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَاباً مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا الشَّهْدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ»

بگو: ای اهل کتاب بیایید بر سر سخنی که میان ما و شما یکسان است بایستیم که: جز خدا را نپرستیم و چیزی را شریک او نگردانیم و بعضی از ما بعضی دیگر را به جای خدا به خدایی نگیرد؛ پس اگر [از این پیشنهاد] روی گردانند، بگوید: شاهد باشید که ما مسلمانییم [نه شما]. (آل عمران، ۶۴)

نکات تفسیری :

۱- مسلمانان باید سر مشترکات، با اهل کتاب به توافق برسند(قل یا اهل الکتاب

۲- باید در دعوت به وحدت، پیش قدم بود(قل یا اهل الکتاب)

۳- اگر به تمام اهداف حق خود دست نیافتید، از تلاش برای رسیدن به بعضی از آن خودداری نکنید (تعالوا الی کلمه)

۴- یکی از مراحل تبلیغ، دعوت به مشترکات است (کلمه سواء بیننا و بینکم) قرآن می تواند محور مشترک خوبی برای دعوت باشند، زیرا هم تاریخ انبیاء را دارد و هم از تحریف به دور بوده است

۵- در تبلیغ و دعوت دیگران باید به عقاید حقه و مقدسات طرف مقابل، احترام گذارد (کلمه سواء بیننا و بینکم) (محسن قرائتی: ۱۳۸۵: ج ۲، ص ۸۰)

ب) گفت و گوی احسن

قرآن کریم در آیات مختلف بر گفت و گوهای نیکو تاکید نموده است؛ از جمله در آیه ای خطاب به پیامبر اکرم (ص) مبنی بر دعوت کفار به دین اسلام به موعظه حسنه، می فرماید:

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ.

با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت نمائید، و به آنها به روشی که نیکو تر است، استدلال و مناظره کن. چون پروردگارت از هر کسی بهتر می داند چه کسی از راه او گمراه شده است، و او به هدایت یافتگان دانا تر است.

و در آیه دیگر خطاب به موسی و هارون (ع) می فرماید:

ادْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى به سوی فرعون بروید که طغیان کرده است، اما به نرمی با او سخن بگوئید شاید متذکر شود یا از خدا بترسد.

آموزه ها و پیام ها

- ۱- سرکشان مانع راه خداوند و رهبران الهی هستند، پس مبارزه با آنان لازم است.
- ۲- برای اصلاح محیط فاسد و انجام انقلاب لازم است که از اصلاح سران شروع کرد؛ زیرا سردم داران کفر و فساد، در همه ی ارکان جامعه نقش دارند و تمام سازمان های سیاسی، تبلیغاتی و اقتصادی را در قبضه قدرت را در قبضه قدرت خود در می آورند اگر این سردم داران، اصلاح، یا ریشه کن گردند، جامعه نیز اصلاح می شود.
- ۳- فرعون سرکشی کرده بود، یعنی در تمام ابعاد زندگی از حدود و مرزها عبود کرده و طغیان نموده و به یک طاغوت تبدیل شده بود طاغوتی که سردم دار کفر و تجاوز و ظلم بود.
- ۴- اولین هدف و رسالت پیامبران الهی ، مبارزه با طاغوت هست؛ یعنی پیامبران و رهبران دینی برای مبارزه با ستمکاران و مستکبران آمده اند و مامورند که به سراغ گردن کشان بروند و با آنها مبارزه کنند (رضائی اصفهانی، ۱۳۷۹: ج ۵، ص ۵۳۸)

ج) وحدت محوری کتاپرستی

محور وحدت در دیدگاه قرآنی «توحید» و در مرتبه دیگر دین اسلام است. قرآن کریم، پیامبر را به سوی اهل کتاب می فرستد و از آنان برای پیوستن به شعار توحید و جدایی از غیر او دعوت می کند: «ای پیامبر! به اهل کتاب بگو، بیایید بر اساس کلمه ای که بین ما و شما مشترک است، غیر از خدا را نپرستیم و یکدیگر را در برابر

خداوند به عنوان رب و پروردگار نگیریم (وحدت کنیم). پس اگر روی برگردانند بگویید، شاهد باشید که ما اهل تسلیم به حق هستیم». (آل عمران، ۶۴)

آیه شریفه فوق نشان می‌دهد که مرز اتحاد «توحید» است و مشرکان و کافران که بر محور غیر توحید حرکت می‌کنند، در وحدت دینی پذیرفته نخواهند شد. در تبیین محور وحدت، آیات دیگری نیز وجود دارد که اعتقاد به رسول خدا، اعتقاد به اولی الامر و قبول حکم را اضافه می‌کند. به این ترتیب وحدت واقعی با توجه به این آیات مذکور تفسیر می‌شود.

پیام های تفسیری

۱- دعوت به سوی توحید ذاتی و حق، لازم است. خواه با استدلال، خواه با مباحله و خواه از طریق دعوت به مشترکات.

۲- در تفسیر مراغی آمده است: عدی بن حاتم بعد از اسلام آوردن، به پیامبر(ص) عرض کرد: ما زمانی که مسیحی بودیم، هرگز یکدیگر را رب خود قرار نمی‌دادیم- پس مراد از جمله لا یَتَّخِذُ بَعْضُنَا بَعْضًا ارباباً چیست؟ پیامبر فرمود: آیا علمای شما احکام را تغییر نمی‌داند؟ گفت: چرا! فرمودند: پیروی از عالمی که قانون خداوند را تغییر دهد، یک نوع بندگی و بردگی اوست.

۳- توحید سبب تعالی انسان است

۴- یگانه پرستی و بیزاری از شرک از مشترکات تمام ادیان آسمانی است کلمه سواء... الا نعبد الا الله. (محسن قرآنی ۱۳۸۵: ج ۲، ص ۸۰)

(د) یاد آوری روزهای سخت گذشته

قرآن، برای آن که اثر شگفت انگیز و معجزه آسای اسلام را در ایجاد وحدت بیان کند، مسلمانان را به یاد وضعی که پیش از اسلام داشتند، می‌اندازد و می‌گوید:

مگر شما همان مردمی نبودید که با هم دشمن بودید و میان طوایف و قبایل تان، همیشه جنگ های خونین برپا بود و به یکدیگر بر سر موضوعات بی هوده و پوچ، نژاد، جمعیت قبیله و ثروت فخر می فروختند و بر سر هیچ و پوچ باهم نزاع می کردید؟

این خدا بود که نعمت اسلام را به شما عطا فرمود و دل های همه ی شما را با قدرت الهی اگاه و با خبر کرد و میان شما اُلفت و محبت برقرار کرد- این نعمت اسلام بود که شما را با هم برادر نمود- شما با قدرتی با هم اختلاف و دشمنی داشتید که برای رسیدن به مقام مادی یکدیگر را بسوزانید- اما خداوند شما را از آن آتش رهایی بخشید(آل عمران، ۱۰۳)

مبانی وحدت از نظر روایات

با نگاهی دقیق و ژرف به مجموعه روایاتی که از اهل بیت علیهم السلام به دست ما رسیده است متوجه این حقیقت خواهیم شد که موضوع وحدت و یکپارچگی امت اسلامی از مسائل بسیار مهم و قابل توجه نزد ائمه علیهم السلام بوده است؛ از این جهت در این بخش نگاهی به ابعاد گوناگون این موضوع خواهیم انداخت.

الف) تاکید بر نمازگزاران با اهل سنت

به تحقیق، یکی از جلوه های بارز توصیه های ائمه علیهم السلام به وحدت اسلامی را می توان در تاکید های تاکید های فراوان ائمه اطهار علیهم السلام بر حضور شیعیان در اجتماعات سایر مسلمین و خصوصا نمازگزاران با آنها یافت. (مهدی مسائل ۱۳۹۳: ص ۲۷)

آن چنان که با دقت در این روایات می توان به اهتمام والای اهل بیت علیهم السلام به مساله وحدت اسلامی پی برد. برای نمونه حضرت امام صادق علیه السلام درباره اهمیت نمازگزاران با مخالفان مذهبی می فرمودند:

وَمَنْ صَلَّى مَعَهُمْ فِي الصَّغْرِ الْأَوَّلِ فَكَأَنَّمَا صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ص فِي الصَّغْرِ الْأَوَّلِ. هر که با آنها (مخالفان) در صف اول نماز بگزارد گویا با رسول خدا ص در صف اول نماز گزارده است. (مجلسی ۱۴۰۳ ق: ج ۸۵، ص ۸۷) پس با این حدیث نتیجه می گیریم که نماز یکی از راه های وحدت است و ما نباید هیچ وقت از نماز دوری اختیار کنیم.

ب) دستور به مجالست و معاشرت با اهل سنت

ائمه اطهار علیهم السلام شیعیان را در فضایی بسته و جدای از سایر مسلمانان در نظر گرفتند بلکه به نوع روابط ایشان با دیگران و نیز نوع بینش دیگران درباره آنان اهمیت زیادی می دادند.

آنها بر ترسیم چهره ای خوب و درخشان از شیعه در اذهان عمومی مسلمانان تاکید فراوانی داشتند و برای این امر راهکارهای مختلفی بیان می فرمودند که مهمترین آنها تاکید بر مدار با سایر مسلمانان پیرو مذاهب مخالف است؛ مدارایی که در رفتار نیک و کرداری پسندیده رخ نموده، خود تبلیغی مؤثر ماهیت شیعه در ذهنیت مخالفان مذهبی می گردد.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

ای گروه شیعه! شما باید که به ما منسوب اید؛ برای ما زینت باشد نه مایه ننگ و عار، چه مانعی دارد که همانند یاران علی در بین مردم باشید؟

که اگر مردی از یاران او در بین قبيله ای قرار می گرفت امام و مؤذن آنها بود و امانتدار و محافظ مال آنان. مریضان آنان را عیادت کنید و در تشیع جنازه آنان حاضر شوید و در مساجدشان نماز بگزارید. نگزارید در امر خیر از شما پیشی گیرند، به خدا قسم شما سزاوارتر از آنها به آن امر هستید. (مهدی مسائل ۱۳۹۳: ص ۳۷)

راوی می گوید:

سپس امام علیه السلام رو به من که در آنان از همه جوانتر بودم کرد و فرمود:

و شما ای جوانان! بپرهیزید از تکیه دادن به پشتی(بزرگان، عیادت آنها بروید) با عملتان) بخوانیدشان تا حدی که آنها دنباله رو شما شوند و خداوند برای شما بهتر از آنان است. (طبرسی ۱۳۸۵ق: ۶۷)

و در روایت دیگری نیز از آن حضرت به زید شخام فرمودند:

ای زید! با مردم(یعنی عامه و اهل تسنن) با اخلاق خودشان معاشرت کنید، در مساجد شان نماز بگذارید و میزانشان را عیادت کنید و در تشیع جنازه هایشان حاضر شوید و اگر توانیستید یا مؤذن آنها شوید این کار را بکنید اگر شما چنین عمل کردید خواهند گفت:

اینان جعفریان اند، خدا او را به بهتر از آنچه اصحابش را بدان تربیت کرده است ببخشاید و اگر این امور را ترک نمودید خواهند گفت: اینان جعفریان اند خداوند او بدتر از آنچه بدان اصحابش را تربیت کرده است رفتار کند.(شیخ حرعاملی، ۱۴۱۴ق: ج ۸، ص ۴۳۰)

(ج نهمی از دشنام و لعن مخالفان

اگر در دنیای امروز متفکران و علماء عوامل و ریشه های بدبینی اهل تسنن را نسبت به شیعیان جستجو کند خواهند دید که اصلی ترین عوامل که موجب شکاف میان شیعیان و اهل تسنن شده است موضوع دشنام و لعن بعضی از شیعیان نسبت به رؤسای اهل و به ویژه دو خلیفه اول و دوم است.

امروز در دنیای اهل سنت به جز بخشی از نا آگاهی افراطی و ابزار امپریالیسم، همه از گفتگو های سازنده برای وحدت جهان اسلام استقبال می کنند اما آنها نیز از این که در فرهنگ اهل سنت به خلفای بعد از پیامبر اهانت شود فراری هستند. (مهدی مسائل ۱۳۹۳: ۶۲)

با نگاهی دقیق و عمیق به روایات ائمه اطهار علیهم السلام در خواهیم یافت که آن بزرگواران هیچ گاه از شیعیان دشنام و یا لعن مخالفان را نخواستند بلکه آن چه همواره مورد تاکید آنها قرار داشته، شناخت باطل و جدا شدن از آن بوده است.

آن گونه که هنگامی که امیرالمؤمنین علیه السلام در جنگ صفین آگاه می شوند که عمر بن عدی و عمر بن حمق اهل شام را لعن و نفرین می کند ضمن نهمی آنها از این کار، خطاب به آنها فرمودند:

برای شما خوش ندارم که آنان را لعن و سزا گوید(که در نتیجه) ایشان نیز شما را ناسزا گویند و از شما بیزاری جویند؛ این بهترین بیان و استدلال است و اگر به جای نفرین صرف آنان و بیزاری جستن از ایشان چنین بگوئید(و دعا کنید) خداوند! جان ما و ایشان را حفظ کن و بین ما و ایشان را اصلاح بگردان و آنان را از گمراهی نجات بده! تا آن که حق را نمی داند، بشناسد و آن که از آن سرپیچی می کند بر آن گردن نهد؛ این را من بیشتر دوست دارم و برای شما نیز بهتر است. (منقوی، ۱۴۰۳: ۱۰۳)

فعالیت های جامعه المصطفی در زمینه گسترش وحدت اسلامی

جامعه المصطفی بزرگ ترین نهاد آموزشی و یکی از ارگان های مهم ایران برای اشاعه اسلام شیعی در سایر کشورها است. حتی برای نشر حقانیت اسلام در سراسر جهان برای طلاب اهل سنت واحدی مستقل درگراگان تشکیل داده است و هدف آن تعلیم معارف معتدل اسلامی برای آنان است که به تقریب مذاهب و وحدت اسلامی منجر می شود. جامعه المصطفی در شهر قم واقع شده و در بیش از ۶۰ کشور جهان نمایندگی دارد.

چون بزرگ ترین هدف جامعه المصطفی این است که آنان دارند نیاز جهان را نگاه می کنند و می دانند که در حال حاضر برای موفقیت جهان اسلام و مسلمین باید زیر پرچم اسلام باید همه جمع بشوند تا بتوانند در عالم وحدت مسلمین ایجاد کنند چون نزد خداوند عالم هیچ رنگ و نژاد اعتبار ندارند و چیزی که محمد و آل محمد(ص) از ما می خواهند وحدت جهان اسلام است جمع شدن زیر چادر وحدت است. به همین دلیل دشمنان اسلام از آن واهمه و ترس دارند و بر ضد آن تلاش می کنند همین است که دشمنان اسلام نمی خواهند که آنان زیر پرچم وحدت بروند.

برای همین جامعه المصطفی برای اشاعه وحدت اسلامی در سراسر عالم بخش های متعددی را تشکیل دادند که می توان در ذیل آن را دریافت نمود:

بخش اول: آموزشی

«قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ» بگو: آیا آنان که اهل علم و دانشند با مردم جاهل نادان یکسانند. (زمر، ۹) اسلام علم را اساس همه ارزش ها و جهل را ریشه همه مفساد می داند و تاریخ بشر با آموختن و تعلیم و تربیت آغاز می شود.

جامعه المصطفی برای نشر علوم محمد و آل محمد(ص) و برای ایجاد وحدت مسلمین، مرحله اول طلاب غیر ایرانی را با بخش آموزشی آشنا می کنند تا آنان از قوانین و ادبیات فارسی و عرب آشنا شوند تا اینکه فریب دشمنان اسلام را نخورند.

بخاطر همین انبوه داوطلبان تحصیل در جامعه المصطفی از ملیت های متعدد و با فرهنگ ها و مذاهب مختلف اسلامی و غیر اسلامی که دارای سوابق، اطلاعات، معلومات مذهبی و سطوح گوناگون تحصیلی حوزوی و غیر حوزوی هستند بخاطر همین از آموزش های گوناگون با برنامه های متنوی و دارای انعطاف را طلب می کنند؛ چون در مورد علم و دانش می فرماید:

الْعُلَمَاءُ مَصَابِيحُ الْأَرْضِ وَخُلَفَاءُ الْأَنْبِيَاءِ وَوَرَثَتِي وَوَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ دَانَشْمَنْدَان، چراغهای زمین، جانشینان پیامبران، وارثان من و وارثان پیامبرانند. (پاینده، ابوالقاسم، ۱۳۸۲: ص ۵۸۰)

بنابر این جامعه المصطفی به عنوان نهادی آموزشی، پژوهشی و فرهنگی تربیتی که تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی در داخل کشور را بر عهده گرفته و کوشیده است تا به این وسیله در جهان، اصل وحدت اسلامی توسعه کند.

الف) رشته ها و دوره های آموزشی:

در جامعه المصطفی العالمیه رشته های اسلامی فقه و اصول، فقه و معارف اسلامی، فرهنگ و معارف اسلامی، علوم قرآن و حدیث، کلام اسلامی، فلسفه و عرفان اسلامی، شیعه شناسی، ادیان و مذاهب اسلامی، ادبیات عرب و در حوزه علوم انسانی نیز رشته ها و گرایش هایی همچون علوم تربیتی، حقوق، روان شناسی، اقتصاد، جامعه شناسی، علوم سیاسی، بانکداری، ارتباطات، مدیریت و زبان و ادبیات زبان های فارسی، عربی، انگلیسی، فرانسوی و روسی، با رویکرد اسلامی ارایه می شود.

این علوم در دو نظام آموزشی حوزه ای و آکادمیک در قالب ۱۷۰ رشته و گرایش در سطوح نظام آموزشی حوزه ای و نظام آموزشی دانشگاهی ذیل تدریس می شود:

آموزش زبان فارسی و معارف اسلامی	دوره تمهیدی
کاردانی	سطح ۱
کارشناسی	سطح ۲
کارشناسی ارشد	سطح ۳
دکتری	سطح ۴
اجتهاد	سطح ۵

ب) واحدهای آموزشی - تربیتی:

سازمان مرکزی جامعه المصطفی العالمیه در قم قرار دارد و بیش از ۱۷۰ واحد آموزشی، تربیتی و پژوهشی وابسته و پیوسته آن در داخل و خارج کشور مستقر می باشد. این واحدها در شهر های مشهد، تهران، اصفهان، گرگان و قشم و بیش از ۶۰ کشور جهان مانند برزیل، فیلیپین، قرقیزستان، ماداگاسکار، ژاپن، ساحل عاج، کومور، آفریقای جنوبی، آلبانی، سیرالئون، آلمان، اندونزی، انگلستان، هندوستان، اوگاندا، سنگال، بلغارستان، بوركینافاسو، تایلند، بوسنی و هرزگوین، بنین، مالزی، پاکستان، تانزانیا، توگو، دانمارک، کامرون، سوئد، گرجستان، سوریه، عراق، غنا، قزاقستان، کوزوو، کنگو دموکراتیک، گامبیا، گویان، گینه، لبنان، مالی، میانمار، مالاوی، نروژ، نیجر، نیجریه، افغانستان، بنگلادش و... فعال هستند.

بخش دوم: پژوهشی

قرآن کریم و پیامبر اسلام(ص) همواره بر علم اندوزی و تحقیق و پژوهش تاکید کرده اند و اساساً در قرآن کریم حتی دین، بدون تحقیق و پژوهش مورد قبول نیست. در قرآن کریم کسانی را که دینی را صرفاً به علت اینکه دین پدران و اجداد ایشان بوده است پذیرفته اند به شدت مورد سرزنش قرار می دهد و آنان را کورانی می داند که از دیدن واقعیت عاجز هستند و دعوت آنها به سوی حق و حقیقت را همچون بانگ بر چهارپایان می داند(بقره ۱۷۱، ۱۷۰)

فعالیت های پژوهش در دنیای امروز خیلی گسترش پیدا کرده و در این عالم هیچ کار بدون پژوهش ارزش والای ندازه و کارهای که با پژوهش انجام می گیرد زیاد موفق ترند. شاید به همین خاطر رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید:

اَكْتَبُوا الْعِلْمَ قَبْلَ ذَهَابِ الْعُلَمَاءِ، وَ اِنَّمَا ذَهَابُ الْعِلْمِ بِمَوْتِ الْعُلَمَاءِ.

یعنی دانشها را مکتوب کنید پیش از آنکه دانشوران از دست روند، که با از دست رفتن دانشوران، دانش نیز از دست رود.(میانجی، ۱۴۲۱: ج ۱، ص ۳۶۱)

به همین سبب ایجاد هویت و اخوت و وحدت اسلامی میان ملت ها و احاد مسلمانان در سراسر جهان یکی از اهداف و ارمان های اصیل اسلام است. پژوهشگران اسلام و جامعه المصطفی جهت عملی کردن این هدف و شکل گیری امت واحده اسلامی می تواند با کمک دیانت خود برای توسعه مدنیت اسلام و وحدت اسلامی در سراسر جهان پخش کنند.

در دنیا امروز آنان موفق ترند که توانسته اند دانش بیشتری تولید کنند. بنابر این مطالعات و تحقیقات گوناگون پژوهشی در تمامی شاخه ها، چه علوم انسانی و نظری چه علوم طبیعی و تجربی در هر بخش بدون نیازمند به وحدت اسلامی بی ثمر و مؤثر نخواهد شد.

به همین منظور جامعه المصطفی اقدام به فعالیت های پژوهشی نموده است که می توان گفت: که بزرگ ترین هدف از راه اندازی فعالیت های علمی پژوهشی برای طلاب غیر ایرانی در اصل برای توسعه وحدت اسلامی و امت واحده می باشد- در ادامه فعالیت های پژوهش محور که طلاب را به تقریب مذاهب و وحدت اسلامی سوق می دهد خواهد آمد:

موضوع	ردیف
جشنواره شیخ طوسی ^ح	۱
همایش ها	۲
نشریات علمی	۳

سامانه پژوهشگران	۴
نشست های علمی پژوهشی	۵
تدوین آثار و نوشته های علمی	۶

۱- جشنواره شیخ طوسی ^ع

این جشنواره کار خود را از سال ۱۳۷۵ آغاز نمود و نخستین دوره آن در اسفند ماه سال ۱۳۷۶ برگزار گردید و تا امروز ادامه دارد.

جشنواره علمی پژوهشی شیخ طوسی با الهام از نام اختر تابان آسمان اندیشه و پژوهش شیخ طوسی پی ریزی شده است. (شناسان مرکز جهانی علوم اسلامی، ص ۱۷۷)

بزرگ ترین اهداف برگزاری جشنواره شیخ طوسی، ایجاد بستر مناسب برای ارتباط با محققان و کارشناسان و فضایی غیر ایرانی داخل و خارج کشور و شناخت واقع بینانه و صحیح توانایی های بالقوه و بالفعل پژوهشی از دیگر اهداف جشنواره است.

در جشنواره شیخ طوسی هم طلاب ایرانی و طلاب غیر ایرانی شرکت دارند و حتی یک مقاله را می تواند با کمک چند طلاب انجام بدهند تا اینکه طلاب هر ملت با یکتایی قدم به سوی وحدت اسلامی بردارند تا بین طلاب وحدت ایجاد شود و ما باید به دشمنان اسلام ثابت کنیم که ما برای زنده نگه داشتن سیره علماء خودمان در راه وحدت قدم برداشه ایم تا وقتی که بین ما طلاب و مسلمانان وحدت وجود دارد هیچ دشمنی جرأت ایجاد تفرقه در بین ما را ندارند ولی همیشه فکر تفرقه بین مسلمانان را در ذهن خود دارند و دشمنان اسلام از وحدت مسلمین می ترسند چون آنان به خوبی می دانند که وحدت اسلام یعنی نابودی آنها.

چون دشمنان اسلام و بالخصوص دولت اسرائیل برای از بین بردن اسلام تأسیس شده است و مسلمانان باید بدانند که اسرائیل بدون دارو و غذا سه ماه هم نمی تواند دوام بیاورد؛ پس واجب است کشورهای اسلامی تقریب مذاهب را رعایت کنند و با تحریم و قطع ورود هرگونه کالا به سرزمین اشغالی، در از بین رفتن این غده سرطانی سهیم باشند. (هلال محمد ابراهیم، ۲۰۰۳م)

به همین سبب جامعه المصطفی العالمیه برای توسعه وحدت بین مسلمانان جشنواره شیخ طوسی را راه اندازی کرده تا در جهان اسلام سبب پیشرفت علوم آل محمد(ص) شود و در آخر عناوین دوره های جشنواره شیخ طوسی و فراخوان مرتبط این موضوع اشاره می شود:

سال برگزاری	موضوع	دوره
۱۳۷۶	اسلام و جامعه	نخست
۱۳۷۸	قرآن، سنت و انسان و دین در قرآن و سنت	دوم
۱۳۷۹	حقوق اسلام و شبهات روز در حوزه فقه	سوم
۱۳۹۷	همگرایی و واگرایی	بیستم

۲- همایش ها

نخستین دوره این همایش در سال ۱۳۸۴ با حضور محققان، مترجمان و پژوهشگران برگزیده و مسؤلان جامعه المصطفی برگزار گردید

همایش ها با کمک وحدت اسلامی می تواند در احیاء و گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و دفاع از حریم قرآن و سنت پیامبر اکرم (ص) خیلی مؤثر باشد. در این مورد پیامبر (ص) نیز که منادی وحدت مینا امت اسلامی است همواره مسلمانان را به برادری دعوت کرده است می فرماید:

المؤمنون إخوة، تتكافى دماؤهم، و هم یدُ علی من سواهم مؤمنان با هم برادرند و خونشان برابر است و در برابر دشمن متحد و یکپارچه اند. (مجلسی، ۱۴۰۳: ج ۷۴، ص ۱۳۱)

دشمن با تبلیغات سوء خود قصد دارد بین شیعه و سنی یا سایر مذاهب اسلامی تفرقه ایجاد کند اما حضور علماء و دانشمندان اسلامی و محققان و گروه سیاسی و اسلامی در همایش، وحدت نقش مهمی در خنثی سازی توطئه تبلیغات دشمن خواهد داشت.

یکی از راهکار های تقریب مذاهب اسلامی، احترام به آرا و اندیشه های طرف مقابل است، احترام، موجب انفتاح دل و گوش برای دریافت فهم مشترک در امور و موضوعات مسلمانان است (موسوی، ۲۰۰۹م، ص ۱۲)

همایش ها ارتباط مستقیمی با رشد و تحولات یک جامعه دارند. و برگزاری همایش ها نشان دهنده آن است که ملت اسلامی بیدارند و الان با وضعیت مسلمانان با خبر اند.

از مهم ترین هدف از برگزاری همایش ها، شناخت بیشتر مذاهب اسلامی از همدیگر به منظور همدلی و همفکری و ساختن آینده ای روشن برای امت اسلامی به پیروزی از مصلحان خیر اندیش بوده است.

مذاهب اسلامی می توانند با محبت اهل بیت، به وحدت اسلامی دست یابند؛ چرا که اهل بیت آخرین فرستاده خداوند روی زمین، در بین مسلمانان جایگاه ویژه ای دارند و مخالفت با شیعه، نباید به حساب اهل بیت گذاشته شود- حتی در مابین وهابیت که مخالفین سر سخت شیعه اند و تا حد تکفیر شیعه پیش رفته اند، اهل بیت رسول خدا (ص) از جایگاه والایی برخوردارند (ر-ک: قضیبه -۱۴۲۶ق)

۳- نشریات علمی

در این راستا و با هدف ایجاد فضای وحدت اسلامی در جامعه المصطفی، برای توسعه مبانی فقهی، قرآنی، تاریخی، مبانی فلسفی کلامی و نشریات ارزشمندی در جامعه المصطفی منتشر می گردد. و در حال حاضر هر یک از واحدها، مدارس و گروههای علمی مجله نشریات تخصصی، علمی و ترویجی در واحدهای جامعه المصطفی منتشر می گردد.

در مورد نشریات علمی باید به چند نکته رعایت کنیم:

۱- مجلات نشریات علمی باید طبق تقریب مذاهب باشد تا بین طلاب و مسلمانان تفرقه ایجاد نشود.

۲- نشریات علمی توجه خاص به وضعیت مسلمانان داشته باشد.

۳- مجلات علمی پاسخ گویی به وحدت اسلامی و پرسش های تقریب مذاهب مسلمانان باشد.

۴- سامانه پژوهشگران

طلابی که قصد نوشتن مقالاتی را در نظر دارند قبل از همه چیز باید بدانند که در روایت معصومین نیز بر نوشتن تاکید کرده چنان که حضرت امام امیرمؤمنان علی - علیه السلام می فرماید:

لَا يَنْفَعُ اجْتِهَادُ بَعِيْرَ تَحْقِيْقٍ (لیثی واسطی، ۱۳۷۶: ص ۵۳۹)

هر تلاشی که در آن تحقیق و حقیقت جویی نیست، بهره ای ندارد.

از عوامل وحدت و از شؤون اخلاقی آراسته باشد. چون یکی از مهم ترین عوامل وحدت و تقریب، احترام به مقدسات مذاهب و رعایت ادب در بازگو کردن نام ایشان است. توهین به مقدسات دیگران نمی تواند یک دلی و اتحاد را در پی داشته باشد پس مقالات حتما رویکرد تقریب مذاهب و برای وحدت بین مسلمین نوشته شود و هرگز در آن نباید اهانت به مذاهب اسلامی و حتی غیر اسلامی ذکر شده باشد چون مقام معظم رهبری در این مورد می فرماید:

به مقدسات سایر مذاهب توهین نکنید و باید از این کار پرهیز کرد. (۵۰۰۵ vNf /http://www.iribnews.ir) به همین سبب در مقالات تقریب مذاهب را رعایت کنیم در آخر اصلا ما طلاب نیاز نداریم که اهانت به مذاهب و توهین به خلفاء کنیم بلکه قصد نوشتن من فقط برای فضائل ائمه و معصومین علیهم السلام باشد و مقاله که شرائط فوق نداشته باشد باید موقع ارزیابی حذف یا رد بشود.

۵- نشست های علمی پژوهشی

ما در مورد نشست های پژوهشی قم خبر نداریم و چون در جامعه المصطفی واحد اصفهان در حال تحصیل هستیم لذا در مورد همین واحد بررسی می کنیم:

واحد اصفهان در هفته یکبار و به تعداد شش جلسه، به خاطر همین هر گروه هر هفته برای طلاب خودش نشست علمی برگزار می کند.

پژوهش یکی از اهداف اصلی که دارد بحث تقریب مذاهب است و بعضی از نشست های که برگزار می کند به این موضوع اختصاص دارد مخصوصاً هفته وحدت برای تولد حضرت رسول خدا(ص) اختصاص دارد. که از ۱۲ ربیع الاول تا ۱۷ ربیع الاول برگزار می شود و معمولاً در این ایام و نشست ها در مورد وحدت گفتگو به میان می آید چون هدف هفته وحدت، تقریب مذاهب است.

پس نشست های علمی پژوهشی را جدی بگیریم چون اجتماع مسلمانان موجب پیروزی و سربلندی مسلمین می باشد؛ ولی دشمنان تنها به دنبال ایجاد تفرقه و کاشتن بذر دشمنی بین مسلمانان اند تا با سوء استفاده از این ضعف، سرزمین شان را اشغال کنند. (القطان، ۱۳۹۱: ص ۱۲۰)

۶- تدوین آثار و نوشته های علمی

یکی از شیوه های کاربردی در ایجاد وحدت اسلامی تدوین آثار علمی در قالب کتاب، مجله و روزنامه، و نیز تبادل افکار و نظریات است. در آثار علمی باید به عوامل وحدت و عوامل اختلاف پرداخته شده و مشکلات جهان اسلام بررسی شود.

تدوین آثار کتاب و ترجمه باید از محورهای مهم آثار علمی باشند. و بهتر است این دست از آثار به زبان های مختلف ترجمه شوند و در اختیار مسلمانان قرار گیرند.

بخش سوم: فرهنگی و تربیتی هنری

جامعه المصطفی تنها یک مجموعه آموزشی نیست بلکه در کنار آموزشی، پرورش اخلاقی و مهارت های گوناگون وجود دارد که برای رشد تفکر انسان خیلی مؤثر است. کسانی که در بخش فرهنگی مهارت ویژه ای داشته باشد می تواند مردم را جلب کند و با مهارت خود می تواند مردم را در زیر چتر وحدت جمع کنند و انسان زیرک فرصت را خیلی غنیمت می شمارد به همین سبب می تواند زود حرف خود را انتقال بدهد. پس وحدت در فعالیت های فرهنگی خیلی مؤثر است چون اصل راز موفقیت بخش فرهنگی و تربیتی در وحدت نهفته است ولی در راهبردهای آن توجه به تربیت و تهذیب اخلاقی طلاب اهمیت بسزایی دارد. فعالیت های فرهنگی در افزایش ایجاد شادابی و نشاط روحی و جسمی و تقویت روحیه همکاری گروهی دارد. مهم ترین فعالیت های فرهنگی که می توان در آن بوی وحدت را اشمام کرد عبارت است از:

ردیف	موضوع
۱	اردو
۲	اردوی جهاد سازندگی
۳	برگزاری مراسم و آیین های گوناگون

انجمن‌ها و تشکل‌های فرهنگی	۴
جشنواره فرهنگی هنری طوبی	۵
المپیاد قرآن و حدیث	۶

۱- اردو

بزرگترین هدف از برگزاری اردو، این است که طلاب با دوستان جدید آشنا بشوند و با صمیمیت با یکدیگر رفتار کنند و سفر خوشی به همراه عاطفه داشته باشند و در دوران سفر یکدیگر را کمک کنند تا بین آنها وحدت ایجاد شود تا اینکه وقتی آنها از ایران بروند و در شهر خود یا در جای دیگر یکدیگر را ملاقات کنند با دید برادر به همدیگر نگاه کنند و اگر بخواهند برنامه‌ای تشکیل بدهند در آن زمان بین آن دو دوست وحدت خیلی مؤثر است. به همین خاطر در آن موقع فقط با کمک وحدت برنامه تشکیل خواهد شد لذا اردوها در قالب کوتاه مدت و بلندمدت، مجردی و خانوادگی، با رویکردهای زیارتی، سیاحتی، فرهنگی، ورزشی، هنری و علمی برگزار می‌شود. افزون بر دیدار از مکان‌های سیاحتی و تاریخی، طلاب و خانواده‌های آنان از برنامه‌های متنوع فرهنگی و تفریحی بهره‌مند می‌شوند و اگر در آن سفر میان طلاب وحدت ایجاد شود و یا با آن اردو طلاب به معنویت برسند آن موقع اردو به نتیجه واقعی می‌رسد. پیام رادیو- تلویزیونی به ملت ایران درباره تشکیل جهاد سازندگی».

۲- اردوی جهاد سازندگی

جهاد سازندگی نهادی انقلابی بود، که در تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۵۸ به فرمان روح‌الله خمینی^۲ با شعار رسیدگی به مناطق محروم و دورافتاده در ایران تأسیس شد. (سایت جامع امام خمینی^۳) هدف در جهاد اسلامی صرف شمشیر زدن و با دشمن اسلام جنگیدن نیست. بلکه ممکن است کسی در صفوف جهاد لشکر مسلمین نباشد ولی بیشتر از سربازها فعالیت داشته باشد.

چون اردوهای جهاد سازندگی؛ یکی از بزرگترین مصداق بارز این حدیث شریفه «كُونُوا دُعَاءَ النَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ»؛ (برقی، ۱۳۷۱: ج ۱، ص ۱۸) شما با عمل خودتان مردم را به ایمان، به اسلام، به دین دعوت می‌کنید.»

^۲. پیام رادیو- تلویزیونی به ملت ایران درباره تشکیل جهاد سازندگی

این جملات بخشی از بیانات مقام معظم رهبری آیه الله خامنه ای در دیدار با جهادگران بسیج سازندگی در سال ۸۹ است و نشان از آن است که اردوهای جهادی، می‌تواند باور مردم را به ایمان، انقلاب، اسلام و دین تقویت کند. (<http://iqna.ir/fa/news/3642419>)

طلاب المصطفی در ایام تعطیل درسی به شکل سیر و سفر در قالب اردوی جهاد سازندگی از شهر خود به دور ترین مناطق محروم می‌روند و شروع به فعالیت های فرهنگی می‌شوند با این فعل خود طلاب نزد طلاب دیگر احترام به دست می‌آورد و وقتی که مردمان مناطق محروم طلاب را در حال کمک به دیگران می‌بینند اهمیت وحدت مسلمین را در درون خود احساس می‌کند و طلاب در آخر به این نکته متوجه می‌شوند که برای رسیدن به یک هدف خاص حتما یکتایی لازم دارد و بدون وحدت نمی‌تواند به منازل طولانی دست یابد. این حرکت اردوی جهاد سازندگی، نورانی و دارای برکت فراوانی است به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱- آماده سازی زمینه‌های ظهور؛

یکی از بزرگ ترین اهداف حکومت امام مهدی(ع) ، پیشرفت مرز جهان اسلامی و آباد سازی مناطق محروم می‌باشد. حضرت امام صادق علیه السلام می‌فرماید :

يُفَرِّقُ الْمَهْدِيُّ أَصْحَابَهُ فِي جَمِيعِ الْبُلْدَانِ وَ وَ يَجْعَلُهُمْ حُكَّامًا فِي الْأَقَالِيمِ وَ يَأْمُرُهُمْ بِعِمْرَانِ الْمَدِينِ. (سلیمان، کامل ، ۱۳۶۵: ص ۶۵۰) یقیناً حضرت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف برای کمک به جهان اسلام یاران خود را در همه شهرها پراکند خواهند کرد و بعد به آن ها دستور داده می‌شود که بروید برای کمک به مناطق محروم و شهر های ویران شده را آباد سازید و برای انجام این فعالیت ها سابقه و تجربه خیلی مؤثر است.

۲- زمینه سازی اتحاد بین المسلمین

ایجاد اتحاد میان مسلمانان از مسائل ضروری روز جوامع اسلامی و یکی از آرمان های اصیل اسلام هست و در حال حاضر یکی مراکز مسلمین که در سراسر جهان شهرت زیادی کسب نموده جامعه المصطفی می باشد پس برای زنده نگه داشتن وحدت بین المسلمین بر همه ای طلاب لازم است که یکپارچه و هماهنگ به سوی وحدت حرکت کنیم. چون اصل وحدت، فلسفه بعثت پیامبران قرآن کریم حفظ وحدت و جلوگیری از هرگونه تفرقه را فلسفه تشریح دین و بعثت پیامبران معرفی کرده، می‌فرماید: «مردم امتی یگانه بودند، سپس خداوند پیامبران را مژده رسان و بیم دهنده برانگیخت و به همراه آنان، کتاب را به حق نازل کرد. تا میان مردم در آن چه که اختلاف داشتند، داوری کند.» (بقره، ۲۱۳)

و چون یکی از انواع وحدت، اردوی جهاد سازندگی است ولی اگر با ملیت زیادی صورت بگیرد اردوی جهادی به موفقیت می‌رسد و هدف اصلی اردو این است که عموم طلاب المصطفی با عام و خاص مردم ارتباط داشته باشد

چون از آن اردوی جهادی صمیمیت بین طلاب و مسلمین ایجاد می شود و یک نوع اردوی صمیمی بحساب میاد به همین سبب در حال حاضر یکی از زمینه ساز اتحاد بین المسلمین بحساب می آید

۳- احیای تمدن اسلامی

مسئله احیای تمدن اسلامی، یک کار عظیم و ماندگار تاریخی و در عین حال حرکتی تدریجی است و آن را نباید با کارهای دفعی، بخشی و شعاری اشتباهی گرفت.

احیای تمدن اسلامی از مباحث مهمی است که هنوز محقق نشده است و باید از راه های گوناگون برای تحقق آن اهتمام ورزید و بحث وحدت حوزه یکی از راه ها است. چون این به عنوان نهاد اساسی برای تربیت و هدایت مغزهای کار آمد جامعه شمرده می شوند.

وحدت اسلامی ارتباط مستقیم با تمدن اسلامی و با جامع اسلامی دارد چون باعث توسعه تمدن خواهد شد پس بزرگترین از اهداف احیای تمدن اسلامی اجراء کردن وحدت در قلوب مردم می باشد و این پیغام وحدت باید در سراسر جهان به دست طلاب المصطفی(ص) صورت بگیرد و چون در حال حاضر دشمنان اسلام دنبال نابودی دین حق و ایجاد تفرقه اند پس بر همه ای طلاب المصطفی فرض شده است که تمدن اسلامی را به وسیله وحدت زنده نگهدارند. بازسازی واحیای یک تمدن نیازمند رابطه صمیمانه و هماهنگی و مساعدت همه مراکز علمی- پژوهشی و همکاری همه اندیشمندان و صاحب نظران است و این حوزه به عنوان تولید اندیشه و زمینه رشد اندیشه فراهم می شود. (شریفی نیا، ۱۳۷۹: ش ۲۳، ص ۹)

۳- برگزاری مراسم و آیین های گوناگون

مقصد اصلی جامعه المصطفی از برگزاری مراسم گوناگون یعنی اینکه طلاب زیر سایه یک پرچم جمع بشوند و با شعار واحد یک صدا باشند این بوی وحدت را به ما می رساند. برگزاری مراسم های مشترک بین طلاب غیر ایرانی، مثل اعیاد شعبان و رجب، و مراسم های گرمی داشت محرم می تواند نقطه عطفی در تقویت وحدت اسلامی و تقریب مذاهب اسلامی باشد به همین سبب در مناسبت های مختلف مذهبی و ملی، برای طلاب و خانواده های آنان، مراسم و آیین های ویژه ای برگزار می شود که هدف از برگزاری آن ها، وحدت میان طلاب غیر ایرانی، تعمیق ارزش های اسلامی، ارتقای روحیه فعالیت های گروهی و ایجاد نشاط و شادابی با همراه وحدت است.

هرگاه طلاب ایرانی و غیر ایرانی در هر روز و شبی و هر ماه و سالی، مراسم و آیین های گوناگون را برگزار کنند و در آن، فضائل و مناقب پیامبر اسلام و اولیاء خدا را یادآور شوند در حقیقت حرف دل پیامبر(ص) را در زمینه وحدت اسلامی و ترفیع تقریب مذاهب اجرا نموده اند.

و این می تواند مصداق عینی تعظیم شعائر الله باشد که پروردگار متعال فرموده است: وَمَنْ يُعْظِمِ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ هُرْكَسَ شَعَائِرِ الْهَيْهِ رَا بزرگ دارد ، این کار نشانه ی تقوای دلها(ی آنها) است.(حج آیه ۳۲)

۴- انجمن‌ها و تشکل‌های فرهنگی

جامعه المصطفی برای تقویت بینش فرهنگی و اجتماعی طلاب و ایجاد وحدت اسلامی و هم دلی ملیتی و فرا ملیتی آنان از انجمن‌ها و تشکل‌ها پشتیبانی می‌کند. طلاب جامعه المصطفی نیز همچون دانش پژوهان دیگر مراکز و مؤسسه‌های آموزشی، انجمن‌ها و تشکل‌های فرهنگی، ملیتی و فراملیتی دارند و در قالب این انجمن‌ها به فعالیت فرهنگی و هنری می‌پردازند.

بزرگ‌ترین شرط موفقیت انجمن و تشکل‌ها این است که طلاب المصطفی کنار یکدیگر بشینند و با همدیگر آشنا بشوند و به این نکته باید توجه داشته باشند که از چه روش می‌تواند انجمن را به خوبی راه اندازی کنند و در آن انجمن برای توسعه وحدت اسلامی زحمت بکشند و در مورد وضعیت مسلمانان فعلی و اصلاح جامعه فکرمند باشند. تا اینکه اگر او یک روز کشور خود برگردند بتواند انجمن و یا در سازمان بین المللی فعالیت داشته باشند و در کنار آن سازمان وحدت مسلمین بوجود بیاورند.

۵- جشنواره فرهنگی هنری طوبی

در جشنواره فرهنگی هنری طوبی، طلاب خوابگاهی و غیر خوابگاهی(خانواده) در هر حوزه مورد علاقه خویش در نمایشگاهی آثار فرهنگی خود را با موضوعات تقریب مذاهب و موضوعات دیگر عرضه می‌نمایند. به خاطر این که در دین اسلام و نزد دانشمندان اسلام، احترام به مقدسات ادیان دیگر مورد تاکید قرار گرفته است. اما امروزه شاهد بی حرمتی به ساحت مقدس پیامبر اعظم از طرق مختلف از جمله کاریکاتور، فیلم و...از سوی استکبار جهانی هستیم که خشم مسلمانان جهان و روحانیون اسلام را به شدت بر می‌انگیزد پس بر همه ی طلاب واجب است که درحوزه فرهنگ و هنر با طراحی یک جشنواره علمی - فرهنگی این حرکت دشمنان را محکوم نماییم. و آماده پاسخ به دشمنان اسلام باشیم تا اینکه جرأت درگیری و توهین به ما را نداشته باشند.

۶- المپیاد قرآن و حدیث

برنامه‌های قرآنی و حدیثی، باعث نورانیت قلب مسلمانان و نشر پیام الهی در سراسر جهان اسلام می‌باشد و این نشر الهی بدون فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی امکان پذیر نیست. چون تأثیر فراوانی در پیشرفت وحدت اسلامی و ارتقای روحی بین دانشگاه و حوزه علمیه می‌باشد. پس هدف اصلی قرآن کریم می‌تواند در تقریب مذاهب اسلامی خیلی مؤثر باشد و سوالی که اینجا مطرح می‌شود این است که چرا المصطفی برگزاری مسابقات قرآنی را خیلی جدی گرفته است؟ و چه نیازی دارد که طلاب در مسابقات علمی قرآن شرکت کنند؟

پاسخ آن است که برگزاری مسابقات قرآنی سبب توسعه فرهنگ قرآنی و انس جوانان اسلامی با قرآن کریم می باشد چون مشکلات و تفرقه های اجتماعی از عدم توجه به قرآن ایجاد می شود. پس باید طلاب المصطفی چه داخل کشور و چه خارج از کشور برای جلوگیری از آسیب های اجتماعی با اساتید و طلاب دیگر وحدت رویه داشته باشند. چون پیشرفت فرهنگ قرآن سبب پیشرفت وحدت می باشد به همین سبب قرآن کریم پیامبر را به سوی اهل کتاب می فرستد و از آنان برای پیوستن به شعار توحید و جدایی از غیر او دعوت می کند: «ای پیامبر! به اهل کتاب بگو، بیایید بر اساس کلمه ای که بین ما و شما مشترک است، غیر از خدا را نپرستیم و یک دیگر را در برابر خداوند بعنوان رب و پروردگار نگیریم (حول محور وحدت اجتماع کنیم) (آل عمران، ۶۴)

نخستین توصیف مؤمن در این آیه تعاون و همکاری نسبت به یکدیگر است. پیامبراکرم نیز مؤمنان را برادر یکدیگر و مانند پیکری واحد می دانند، که اگر عضوی به درد آید اعضای دیگر نیز احساس درد می کنند. (کلینی، ۱۳۴۴: ج ۳، ص ۲۴۲ و گلستان سعدی، باب اول، ص ۴۷)

پس بر همه ای طلاب المصطفی لازم است که به کتاب الله با عمق جان وصل باشند و با تمام وجود مشغول خدمت به قرآن کریم باشند. اینکه فقط قرآن را زیبا بخوانیم کافی نیست، باید قرآن، هم زیبا خوانده شود، هم زیبا دیده شود، هم زیبا فهمیده و هم زیبا عمل شود. تا مسلمین بتوانند با تمسک به این قرآن راه نجات را یافته و بر اساس آن متحد شوند.

❖ انتقادات و پیشنهادات آموزشی، پژوهشی و فرهنگی تربیتی هنری (برای توسعه یابی وحدت)

۱. محتوای کتابها

لازم است محتوای منابع آموزشی و پژوهشی و همچنین مقالات و پایان نامه ها با توجه به تقریب مذاهب هماهنگ باشد.

۲. محتوای نوع بیان اساتید

نوع بیان استاد این شکل نباشد که مورد اختلاف بوجود بیاد بلکه نوع بیان استاد منطبق با وحدت اسلامی باشد و تمام شرائط تقریب مذاهب را داشته باشد

۳. محتوای پژوهشی

هر مقاله که طلاب می نویسند متناسب با وحدت اسلامی باشد و متن مقالات کاملا منطبق با تقریب مذاهب باشد حتی نباید در آن توهین به ادیان دیگر باشد

۴. پذیرش هوش مندانه :

در مورد پذیرش طلاب باید این نکته در نظر باشد که هر کس نباید دنبال درس روحانیت و حوزه برود چون درس های روحانیت راه پیامبران(ع) و اولیاء خدا می باشد پس خود جامعه المصطفی برود به گردد و طلاب را انتخاب کنند مثلا در این منطقه اکثر وهابی و اهل سنت زندگی می کنند پس چند تا را طبق شرائط جامعه

المصطفی انتخاب کنند در پذیرش باید بدانند که انتخاب شده نباید تفکیری باشد و وهابی تند رو هم نباشد بعد او را برای تعلیم اهل بیت(ع) واحد گرگان بفرستند.

۵. آموزش متناسب کشور:

آن چیزی که در ایران می خوانیم درد بخور کشورما باشد چون بعضی از کتاب ها که ما طلاب می خوانیم اصلا در کشور بنده مورد استفاده نیست به همین سبب وقتی که بنده در ایام تعطیل تالیستانی برای تبلیغ محمد و آل محمد(ص) هندوستان بر می گردم احساس ضعف می کنم. و اگر مدارک جامعه المصطفی به دو زبان فارسی و انگلیسی باشد امتیاز مدرک المصطفی بالا می رسد.

وحدات اسلامی از منظر آیات و روایات و نقش جامعه المصطفی در توسعه آن

جمع بندی :

با توجه به آنچه گذشت، می توان به خوبی دریافت کرد که وحدت مورد تأیید آیات و روایات بوده و نیز نزد دانشمندان اسلامی جایگاه والایی دارد.

و در حال حاضر یکی از بزرگترین مراکز بین المللی بنام جامعه المصطفی در جهان شهرت یافته است. که مشغول فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی تربیتی می باشد و کنار این همه فعالیت، فعالیت های اساسی بنام وحدت در دست اجراء دارد. چرا که وحدت بین جامعه المصطفی و طلاب المصطفی بسیار والاست و این وحدت ضروری است تا علم و دین در نظام اسلامی باهم و در راستای یک هدف واحد حرکت کنند، چون نیجه و ثمره المصطفی خدمت صادقانه به دین اسلام است و برای توسعه یابی آن طلاب هر ملت را با هر بخش که به آموزشی، پژوهشی و فرهنگی تقسیم شده آگاه کنند.

بنیاد خود المصطفی روی دیوار وحدت ساخته شده است تا اینکه بوسیله آن در سراسر جهان، علوم آل محمد به راحتی پخش شود و برای پاسخ دادن به دشمنان اسلام لازم است که طلاب را با اصل دین محمدی آشنا کند.

وحدت اسلامی از منظر آیات و روایات و نقش جامعه المصطفی در توسعه آن

- قرآن کریم
- ۱. إبراهيم، هلال محمد (۲۰۰۳م) **إنقاذ القدس ونصرة الشعب الفلسطيني تلکيف شرعی و واجب جهادی**، بیروت: انتشارات تجمع علمای مسلمین لبنان.
- ۲. ابوزهره، (۱۴۱۷)، **الوحده الاسلاميه او التقريب بين مذاهب السبعه**، بیروت: انتشارات مؤسسه عالمی للمطبوعات.
- ۳. برقی، احمد بن محمد بن خالد، (۱۳۷۱)، المحاسن، چاپ دوم، قم، انتشارات دارالکتب الاسلامیه
- ۴. پاینده، ابوالقاسم (۱۳۸۲)، **نهج الفصاحه**، چاپ چهارم، تهران: انتشارات دنیای دانش
- ۵. حر عاملی، محمد بن حسن، (۱۴۱۴)، **وسائل الشیعه**، چاپ دوم، قم: آل البيت (ع) لاحیاء التراث
- ۶. حسینی، محمد رسول، (۱۳۸۸)، **وحدت اسلامی**، چاپ اول قم: انتشارات جامعه المصطفی.
- ۷. رضائی اصفهانی، محمد علی، (۱۳۷۹)، **تفسیر قرآن مهتر**، چاپ اول، انتشارات عصر ظهور.
- ۸. سعدی، مصلح الدین عبدالله، (۱۳۶۵)، **گلستان سعدی**، به اهتمام محمدعلی فروغی، چاپ ششم، تهران، انتشارات امیر کبیر.
- ۹. سلیمان، کامل، (۱۳۶۵)، **روزگار رهایی**، مترجم مهدی پور، علی اکبر، تهران: انتشارات آفاق
- ۱۰. شریفی نیا، محمد حسین، (۱۳۷۹)، **به سوه تمدن اسلامی**، ضرورت ها و بایسته ها، حوزه و دانشگاه.
- ۱۱. **شناسان مرکز جهان علوم اسلامی**، روابط عمومی مرکز جهانی علوم اسلامی، (۱۳۸۶) چاپ اول، قم: انتشارات مرکز جهانی علوم اسلامی،
- ۱۲. طبرسی، علی بن حسن، (۱۳۸۵) **مشکاه الأنوار فی غرر الأخبار**، چاپ دوم، نجف: انتشارات المكتبة الحیدریه.
- ۱۳. علوی مقدم، محمد، (۱۳۷۷)، **وحدت در قرآن**، مجموعه مقالات کتاب وحدت، به نقل از مجله الازهر.
- ۱۴. قرائتی، محسن، (۱۳۸۵) **تفسیر نور**، چاپ سیزدهم پاییز، تهران: انتشارات مرکز فرهنگی درسهای از قرآن
- ۱۵. قضیبی، علی بن محمد، (۱۴۲۶)، **ربحت الصحابه ولم أخسر آل البيت**، قم: انتشارات دار البشائر الإسلامیه.

۱۶. القطان احمد، (۱۳۹۱)، شیخ احمد القطان، امام جمعه اهل سنت بقاع لبنان و مدیر مرکز تعلیم القرآن الکریم بقاع لبنان است (<http://www.irna.ir>).
۱۷. کلینی، محمد بن یعقوب، (۱۳۴۴)، **اصول کافی**، ترجمه و شرح دکتر جواد مصطفوی، تهران، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۱۸. لیبی واسطی، علی بن محمد، (۱۳۷۶)، **عیون الحکم و المواعظ**، چاپ اول، قم: انتشارات دار الحدیث.
۱۹. مجلسی، محمد باقر، (۱۴۰۳)، **بحار الانوار الجامعه لدور اخبار الائمه الاطهار**، چاپ دوم، بیروت: دار احیاء التراث.
۲۰. معین، محمد، (۱۳۸۶)، **فرهنگ معین**، چاپ سوم، تهران: انتشارات زرین (میدان انقلاب خیابان کارگر).
۲۱. منقری، ابن مزاحم، (۱۴۰۳)، **وقعه صفین**، تحقیق و شرح: عبدالسلام محمد هارون، قم: انتشارات کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی.
۲۲. مهدی، مسائلی، (زمستان ۱۳۹۳) **پیشوایان شیعه پیشگامان وحدت**، چاپ پنجم مشهد: انتشارات سپیده باوران.
۲۳. موسوی، عباس، (۲۰۰۹م)، **الوحدۃ الاسلامیۃ دور و تحدیات**، لبنان: انتشارات مرکز مطالعات وحدت اسلامی تجمع علمای مسلمین در لبنان.
۲۴. میانجی، علی احمدی (۱۴۱۹)، **علی مکاتیب الرسول صلی الله علیه و آله و سلم**، چاپ اول، قم: انتشارات دارالحدیث.

منابع انترنتی

۱. سایت جامع امام خمینی و ویکی پدیا
۲. کد خبر ۳۶۴۲۴۱۹، تاریخ انتشار: ۲۵ شهریور ۱۳۹۶ <http://iqna.ir>
۳. کد خبر: /۰۰۵vNf <http://www.iribnews.ir/>
۴. مرکز تعلیم القرآن (<http://www.irna.ir>).

